

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 4.12.2006
KOM(2006) 724 lopullinen

KOMISSION TIEDONANTO NEUVOSTOLLE JA EUROOPAN PARLAMENTILLE

yleisestä toimintamallista Euroopan naapuruuspolitiikan piiriin kuuluvien maiden osallistumiselle yhteisön virastojen ja ohjelmien toimintaan

KOMISSION TIEDONANTO NEUVOSTOLLE JA EUROOPAN PARLAMENTILLE

yleisestä toimintamallista Euroopan naapuruuspolitiikan piiriin kuuluvien maiden osallistumiselle yhteisön virastojen ja ohjelmien toimintaan

Johdanto

Tärkeä piirre Euroopan naapuruuspolitiikassa (ENP) on kumppanimaiden mahdollisuus osallistua tiettyihin yhteisön politiikan aloihin ja ohjelmiin tai saada aikaan läheisempää yhteistyötä yhteisön kanssa. Osallistumistapoja on kaksi.

- Euroopan naapuruuspolitiikan piiriin kuuluvat maat osallistuvat tiettyjen yhteisön virastojen tai muiden yhteisön poliittikkoja hallinnoivien elinten (esim. Euroopan meriturvallisuusvirasto, Euroopan ympäristökeskus, Euroopan rasismin ja muukalaisvihan seurantakeskus, Galileon valvontaviranomainen) toimintaan, saavat niissä tarkkailijan aseman tai tekevät niiden kanssa yhteistyötä tai
- ENP-kumppanit otetaan mukaan yhteisön politiikan täytäntöönpanoon (esim. tutkimus ja kehittäminen, kuluttajansuoja, tietoyhteiskunta, kilpailukyky ja innovointi). Kunkin ohjelman osalta on päätettävä, pitäisikö kumppanimaiden rahoittaa osallistumisensa itse (kuten Euroopan talousalueen jäsenet tekevät) vai saadaanko rahoitus EU:n talousarviosta joko – oikeusperustan niin edellyttäessä – ohjelman sisäisistä varoista tai eurooppalaisesta naapuruuden ja kumppanuuden välineestä.

Komissio on tarkastellut virastoja ja ohjelmia kattavasti arvioidakseen yhteistyön kehittämisen mahdollisuuksia. Tässä tiedonannossa esitetään tarkastelun perusteella kaksi erillistä toimintamallia, toinen yhteisön virastojen toimintaan osallistumista varten ja toinen yhteisön ohjelmiin osallistumista varten.

Virastojen toimintaan osallistumista varten on neuvoteltava kunkin ENP-kumppanin ja kunkin viraston välille erilliset sopimukset. Ohjelmien osalta tiedonannossa puolestaan esitetään aiemmin liittymistä edeltävässä vaiheessa olevien maiden kanssa saatujen kokemusten perusteella kaksivaiheista järjestelyä. Sen avulla voidaan välttää hankala prosessi, jossa yhteistyö- tai assosiaationeuvostot vahvistavat osallistumiselle yksityiskohtaiset ehdot ja edellytykset eri sopimuksin kullekin maalle ja kullekin ohjelmalle tapauskohtaisesti. Komissio pyrkii saamaan ensin neuvotteluvaltuutuksen, jotta kuhunkin kumppanuus- ja yhteistyösopimukseen tai assosiaatiosopimukseen liitettäisiin osallistumisen mahdollistava pöytäkirja. Ensimmäisinä vuorossa olisivat ne naapuruuspolitiikan kumppanimaat, joiden kanssa on jo sovittu naapuruuspolitiikan toimintasuunnitelmasta. Ratifioidut pöytäkirjat muodostavat vakaan oikeusperustan paljon yksinkertaisemmalle menettelylle, jossa ENP-kumppaneiden kanssa laaditaan ohjelmakohtaiset yhteisymmärryspöytäkirjat. Niissä vahvistetaan osallistumisen yksityiskohdat ohjelmissa, jotka ovat molempien osapuolten edun mukaisia. Tapauskohtainen menettely olisi edelleen mahdollinen, mutta vain ensisijaisten tapauksien kohdalla.

Komissio aikoo esittää keväällä 2007 suositukset kumppanuus- ja yhteistyösopimukseen tai assosiaatiosopimukseen liitettävien lisäpöytäkirjojen neuvotteluvaltuutuksista.

Tausta

Euroopan naapuruuspolitiikkaa koskevassa 12. toukokuuta 2004 annetussa strategia-asiakirjassa¹ esitettiin politiikan tavoitteet, joiden mukaisesti Euroopan naapuruuspolitiikan piiriin kuuluvat 16 maata (Algeria, Armenia, Azerbaidžan, Egypti, Georgia, Israel, Jordania, Libanon, Libya, Marokko, Moldova, palestiinalaishallinto, Syyria, Tunisia, Ukraina ja Valko-Venäjä) voisivat osallistua yhteisön ohjelmiin. Strategia-asiakirjassa todettiin komission olevan kartoittamassa, ”missä EU:n ohjelmissa ja virastoissa naapurimaiden osallistuminen voisi olla edullista laajentuneen EU:n ja maiden itsensä kannalta”. Sen mukaan ”Euroopan naapuruuspolitiikkaan sisältyy tiettyjen yhteisön ohjelmien avaaminen vähitellen molemminpuolisten etujen ja käytettävissä olevien resurssien mukaisesti” ja ”monet kumppanit ovat ilmaisseet olevansa kiinnostuneita osallistumaan, mahdollisesti tarkkailijoina, tiettyihin yhteisön yhteistyö- tai sääntelyrakenteisiin”. Neuvosto hyväksyi strategian 14. kesäkuuta 2004.

ENP-toimintasuunnitelmista on sovittu tähän mennessä kymmenen kumppanimaan kanssa (Armenia, Azerbaidžan, Georgia, Israel, Jordania, Marokko, Moldova, palestiinalaishallinto, Tunisia ja Ukraina) ja suunnitelmat ovat jo voimassa. Egyptin ja Libanonin toimitasuunnitelmien hyväksymisprosessi on meneillään. Toimintasuunnitelmien vakionuotoilun mukaan naapuruuspolitiikalla avataan uusia kumppanuusnäkyviä ja mahdollisuuksia lisätä vähitellen tiettyihin yhteisön ohjelmiin liittyvää yhteistyötä. Yhdessä toimintasuunnitelmassa on myös täsmällinen maininta siitä, että Euroopan yhteisö sitoutuu tarkastelemaan kaikkia yhteisön ohjelmia ja elimiä tavoitteenaan mahdollistaa [ENP-kumppanin] osallistuminen niihin.

Ne ohjelmat ja virastot, joiden toimintaan yksittäiset ENP-kumppanit voivat osallistua, valitaan määrittelemällä Euroopan yhteisön, naapuruuspolitiikan piiriin kuuluvien kumppaneiden ja kyseisten virastojen yhteinen etu sekä käymällä ohjelma-, virasto- ja maakohtaisia neuvotteluja.

Tässä tiedonannossa esitetään yhteenvetona tietoja niistä virastoista ja ohjelmista, joihin ENP-kumppanit voivat osallistua, ja pyritään luomaan yleinen toimintamalli politiikan kyseisen tavoitteen saavuttamiseksi.

Perustelut

Euroopan naapuruuspolitiikan piiriin kuuluvien kumppanimaiden osallistuminen yhteisön virastojen ja ohjelmien toimintaan tarjoaa hyviä mahdollisuuksia vahvistaa Euroopan naapuruuspolitiikkaa entisestään.

Eräät virastot saattavat itse olla kiinnostuneita ENP-kumppaneiden asiantuntemuksesta. Toisille tärkein peruste on EU:n yleinen tavoite edistää ja tukea naapurimaiden sääntelyn ja hallinnon uudistamista ja hallintorakenteiden luomista Euroopan naapuruuspolitiikan kautta. Yhteisön virastojen toimintaan osallistumisen ennakoedellytykset – esimerkiksi lainsäädännön lähentäminen yhteisön sääntelyyn tai riittävän toimintakykyisten kansallisten toimielinten perustaminen – kannustavat ja johtavat monissa tapauksissa kyseisten alojen uudistamiseen ja nykyaikaistamiseen. Tämä tarjoaa usein myös tehokkaan keinon edistää ENP-kumppaneiden lähentymistä EU:n normeihin, standardeihin, parhaisiin käytänteisiin ja

¹ Tiedonanto KOM(2004) 373 lopullinen.

oikeudellisiin vaatimuksiin. Toimintamallin ehdollisuus on siis automaattisesti myös myönteistä. Osallistumisella noudatetaan Euroopan naapuruuspolitiikan tavoitetta, jonka mukaan EU:n sisäisen politiikan malleja käytetään myös ulkosuhteiden alalla lähialueiden vaurauden, vakauden ja turvallisuuden edistämiseksi.

Eräät yhteisön ohjelmat on oikeusperustan salliessa jo avattu valikoidusti siten, että ehdokasmaat ja ehdokkuuteen valmistautuvat maat sekä ETA-maat ja Sveitsi voivat osallistua niihin. Aiemmat kokemukset muiden kuin jäsenvaltioiden osallistumisesta yhteisön ohjelmiin ovat osoittaneet, että vaikutukset voivat olla hyvin myönteisiä. Poliittisella ja sääntelyn tasolla osallistuminen on edistänyt strategioiden suunnittelua ja käyttöönottoa useilla uudistusten ja kehittymisen kannalta oleellisilla politiikan aloilla. Kumppanimaat ovat ottaneet käyttöön uusia toimintamalleja, joiden avulla on kuultu yksityissektoria, ja se on otettu mukaan päätöksentekoon. Kolmansien maiden päättäjillä on ollut mahdollisuus osallistua enemmän erityisalojen verkostoihin ja tutustua EU:n päätöksentekoon käytännössä. Joissakin tapauksissa on jopa perustettu uusia hallintorakenteita tai vahvistettu olemassa olevien rakenteiden kapasiteettia tai oikeudellista toimivaltaa. Osallistumisen kautta on voitu vaihtaa parhaita käytänteitä ja se on tuonut EU:lle näkyvyyttä kolmansissa maissa.

Oikeudelliset edellytykset

Virastojen perustamissäädöksiin sisältyy monissa tapauksissa mahdollisuus, että kolmannet maat voivat osallistua niiden toimintaan.

Yhteisön ohjelmien oikeusperustoissa mainitaan usein kolmansien maiden osallistumisen mahdollisuus (nk. avaamista koskeva lauseke).

Lisäksi on tehtävä kansainvälisen oikeuden mukaisia sitovia sopimuksia, joissa määritellään Euroopan naapuruuspolitiikan piiriin kuuluvien kumppaneiden osallistumisen yleiset ehdot ja edellytykset.

Osallistuminen yhteisön virastojen toimintaan

Euroopan yhteisö ja Euroopan unioni ovat tähän mennessä perustaneet eri aloille 21 muuta kuin täytäntöönpanotehtäviä hoitavaa virastoa ensimmäiseen pilariin kuuluvien eri oikeusperustojen nojalla. Kolmea ollaan parhaillaan perustamassa. Monesti virastot rahoitetaan yhteisön talousarviosta, joskus ne huolehtivat rahoituksesta itse. Kolmen elimen oikeusperusta kuuluu toiseen pilariin; ne toimivat neuvoston valvonnassa ja niiden toiminta rahoitetaan yksinomaan EU:n jäsenvaltioiden maksuilla. Vielä kolme elintä on perustettu kolmanteen pilariin kuuluvan oikeusperustan mukaisesti. Virastoja ja elimiä on siis yhteensä 30 (ks. liite A).

Eurooppalainen sääntelyvirasto voidaan määritellä itsenäiseksi oikeushenkilöksi, jonka lainsäätäjä on perustanut helpottaakseen tietyn alan sääntelyä Euroopan tasolla sekä tietyn yhteisön politiikan toimeenpanoa. Sääntelyviraston avulla tehostetaan sääntöjen soveltamista kaikkialla EU:ssa.

Virastojen perustamisasetuksissa on usein vakiosäännös, jonka mukaan ”viraston toimintaan voivat osallistua ne kolmannet maat, jotka ovat tehneet Euroopan yhteisön kanssa sopimuksen, jonka mukaisesti ne saattavat voimaan perussäädöksen soveltamisalaan kuuluvan yhteisön lainsäädännön ja soveltavat sitä. Näiden sopimusten nojalla tehdään järjestelyjä, joilla täsmennetään näiden maiden osallistumista viraston toimintaan ja sen luonnetta ja tapaa;

järjestelyihin kuuluvat määräykset, jotka koskevat osallistumista tiettyihin viraston elimiin, sekä rahoitusosuuksia ja henkilöstön palvelukseenottoa². Tämä tarkoittaa aina kuitenkin osallistumista ilman äänivaltaa päätöksentekoaikavälissä. Viraston toimintaan osallistuminen ei myöskään johda automaattisesti sen jäsenyyteen.

EU:n lainsäätävä perustaa kunkin viraston johdetulla oikeudella ja vahvistaa virastokohtaiset säännökset. Kolmansien maiden osallistumiselle on asetettu erilaisia edellytyksiä viraston toimialasta riippuen (ks. liite B).

ENP-kumppaneiden osallistuminen virastojen toimintaan – periaatteiden vahvistaminen

Yksittäisten naapuruuspolitiikan piirissä olevien kumppanimaiden osallistumisen käytännön järjestelyistä on sovittava määrittelemällä ja punnitsemalla yhteisön ja kyseisen kumppanin edut. ENP-kumppanit otetaan mukaan niiden virastojen toimintaan, joissa se on mahdollista, vähitellen ja valikoiden siten, että osallistumisesta saatava yhteinen etu ja sen ennakoedellytykset otetaan huomioon. Tällaiseksi ennakoedellytykseksi on katsottava viraston kyky ottaa uusia osallistujia. Komissio lisää yhteyksiään kaikkiin ENP-kumppaneihin selvittääkseen niiden kykyä osallistua yhteisön virastojen toimintaan sen perusteella, miten tärkeänä kukin kumppanimaa asiaa pitää ja miten se sitoutuu pitkällä aikavälillä tukemaan osallistumista. Kumppanuus- ja yhteistyösopimuksilla tai assosiaatiosopimuksilla perustetuissa elimissä (yhteistyö- ja assosiaationeuvostot, -komiteat ja -alacomiteat) käytävällä säännöllisellä vuoropuhelulla kumppanimaita kannustetaan yksilöimään ja esittämään konkreettiset kiinnostuksenaiheet ja voimavarat yhteisön virastojen työssä.

Samaan aikaan, kun laaditaan virallisia sopimuksia ENP-kumppaneiden osallistumisesta yhteisön virastojen toimintaan, on syytä tarkastella muita keinoja syventää virastojen ja naapurimaiden teknistä yhteistyötä ja valmistella mahdollista osallistumista. Myös virastojen hallintoneuvostojen on osallistuttava tähän asianmukaisesti.

Konkreettisten keskustelujen tuloksesta riippumatta komissio katsoo, että seuraavat yhteisöjen virastojen toimet ovat ENP-kumppaneille tällä hetkellä oleellisia:

- Osallistuminen Euroopan verkko- ja tietoturvaviraston (ENISA) toimintaan edellyttää yhteisön lainsäädännön käyttöön ottamista ja soveltamista verkko- ja tietoturva-alalla, mutta se on mahdollista kaikille kiinnostuneille kumppaneille. Euroopan lentoturvallisuusviraston (EASA) toimintaan voivat osallistua ne eurooppalaiset ENP-kumppanit, jotka ovat allekirjoittaneet Chicagon yleissopimuksen³ ja jotka ottavat alalla käyttöön yhteisön oikeuden ja soveltavat sitä. Kolmansille maille, jotka ovat tehneet alakohtaiset sopimukset Euroopan yhteisön kanssa, voidaan myöntää tarkkailijan asema EASAssa. Euroopan ilmailuviranomaisten yhteistyöelimeen (JAA) kuuluvien kolmansien maiden kanssa jo tehdäänkin tietynasteista yhteistyötä, sillä EASA on ollut JAA:n jäsen vuodesta 2003. EASAn kanssa yhteistyötä voivat lisäksi käytännössä tehdä JAAhan kuulumattomat ENP-kumppanit sekä Euroopan ulkopuoliset maat näiden maiden ilmailuviranomaisten ja EASAn välisin hallinnollisin järjestelyin, joiden avulla tehostetaan varmentamismenettelyjä ja helpotetaan ilmailualan tuotteiden sertifiointia. Ne ENP-kumppanit, joilla on merkittävää ilmailutuotteiden tuotantoa, voivat tehdä Euroopan

² Vakiolauseke sisältyy myös Euroopan unionin sääntelyvirastojen toimintakehyksestä 25. helmikuuta 2005 annetun komission ehdotuksen toimielintenväliseksi sopimukseksi (KOM(2005) 59 lopullinen) 24 artiklaan.

³ Kansainvälistä siviili-ilmailua koskeva yleissopimus, 7.12.1944.

yhteisön kanssa varmentamistulosten vastavuoroista tunnustamista koskevia sopimuksia ja tehdä näin EASAn kanssa mittavaa sääntely- ja hallintoyhteistyötä. Jos kumppaneilla on yhteisön kanssa sopimuksia yhteisön oikeuden käyttöön ottamisesta ja soveltamisesta, niiden kanssa voidaan sopia osallistumisesta Euroopan meriturvallisuusviraston (EMSA) toimintaan ja eurooppalaisten kumppaneiden kohdalla osallistumisesta Euroopan rautatieviraston toimintaan. ENP-kumppaneiden osallistuminen Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaisen toimintaan edellyttää myös elintarvikkeiden ja rehujen turvallisuutta koskevan EU:n sääntelyn⁴ käyttöönottoa ja soveltamista. Euroopan ympäristökeskus on yhteisön virasto, johon kuuluu nyt, Sveitsin liittyttyä, 32 jäsentä. Ympäristökeskus kartoittaa parhaillaan valikoitujen naapuruuspolitiikan kumppanimaiden osallistumismahdollisuuksia tiettyyn toimintaan. Se on jo nyt asettanut yhteistyön kumppanien kanssa etusijalle osana alueellisia yhteistyöhankkeitaan (esimerkiksi YK:n Euroopan talouskomission johdolla toteutettava Euroopan ympäristö -prosessi, Euro-Välimeri-prosessiin kuuluvat ympäristötoimet tai Mustanmeren komissio).

- ENP-kumppanit eivät voi toistaiseksi osallistua toimintaan joissakin yhteisön virastoissa, joiden tehtävänä on tukea EU:n jäsenvaltioita yhteisön sisäisten politiikkojen soveltamisessa. Näitä virastoja ovat esimerkiksi Euroopan ammatillisen koulutuksen kehittämiskeskus (Cedefop), sisämarkkinoilla toimiva yhdenmukaistamisvirasto ja yhteisön kasvilajikevirasto.

Eräiden virastojen, kuten Euroopan koulutussäätiön, päätarkoitus on juuri yhteistyön toteuttaminen kolmansien maiden – myös ENP-kumppaneiden – kanssa. Luonnollisestikin kumppanit ovat näiden virastojen yhteistyötahoja, joten ne eivät voi osallistua toimintaan tarkkailijoina tai vastaavina tahoina.

Eräät virastot ottavat kolmansia maita ainoastaan ulkopuolisiksi kumppaneiksi tietynlaisiin toimiin. Tällaisen yhteistyön yksityiskohdista päättää kyseisen viraston hallintoneuvosto. Euroopan naapuruuspolitiikan kumppaneiden osallistuminen tapauskohtaisesti esimerkiksi Euroopan elin- ja työolojen kehittämissäätiön asiantuntijakomiteoihin, seminaareihin ja selvityksiin on toivottavaa ja mahdollista. Ne voivat osallistua myös Euroopan työturvallisuus- ja työterveysviraston tiedotustoimintaan ja kansallisiin tiedotusverkkoihin. Kun eräät virastot (esimerkiksi tautien ehkäisyn ja valvonnan eurooppalainen keskus), joilla on ENP-kumppaneiden kanssa epävirallista yhteistyötä tietyissä asioissa (esimerkiksi lintuinfluenssaan liittyvissä kysymyksissä), ovat päässeet toimintansa käynnistämisvaiheen yli, ne voivat alkaa toteuttaa laajempaa yhteistyötä. Yhteisön kalastuksenvalvontaviraston perustamista koskevassa asetuksessa sallitaan yhteistyö kolmansien maiden kanssa kalastuksen valvonnan ja tarkastusten alalla.

Eri virastojen tilanteet ja ENP-kumppanimaiden⁵ mahdollisuudet osallistua niiden toimintaan ovat siis erilaisia.

Useissa tapauksissa on tarpeen aloittaa yhteistyöhjelmat asteittain, jotta naapuruuspolitiikan kumppanimaat voisivat ensin tutustua virastojen työhön. Samalla maat voisivat toteuttaa vaaditut valmistavat toimenpiteet, jos viraston toimintaan osallistuminen edellyttää yhteisön säännösten käyttöönottoa ja hallinnollisten valmiuksien parantamista. Vasta

⁴ 375 direktiiviä elintarvikkeiden ja rehujen turvallisuudesta, 95 direktiiviä eläinten terveydestä, 84 direktiiviä kasvinsuojelusta sekä noin 400 asetusta ja suuri määrä päätöksiä ja suosituksia.

⁵ ”Kumppanimailla” tarkoitetaan tässä tiedonannossa myös palestiinalaishallintoa.

yhteistyöohjelmasta saatujen kokemusten perusteella olisi tarkoituksenmukaista harkita sopimusta yksittäisen viraston toimintaan osallistumisesta.

Euroopan poliisiviraston (Europol), Euroopan oikeudellisen yhteistyön yksikön (Eurojust) ja Euroopan unionin jäsenvaltioiden operatiivisesta ulkorajayhteistyöstä huolehtivan viraston (Frontex) toimintaan eivät ENP-kumppanimaat voi osallistua, mutta ne tarjoavat mielenkiintoisia yhteistyömahdollisuuksia. Yhteistyösopimuksia on tehty useiden kolmansien maiden, esimerkiksi Venäjän, kanssa. Muiden, kuten Yhdysvaltain ja Kroatian kanssa, on puolestaan tehty toimintasopimuksia. Kumppanimaita valittaessa otetaan huomioon sekä EU:n ulkopoliittiset painopisteet että toiminnallisiin tarpeisiin perustuvat tavoitteet.

Osallistuminen Euroopan yhteisön ohjelmiin

Komissio hallinnoi useita alakohtaisia yhteisön ohjelmia (esim. Aeneas, Tempus ja Erasmus Mundus), joilla on nimenomaisesti tarkoitus tukea kolmansia maita ja erityisesti Euroopan naapuruuspolitiikan kumppaneita. Näitä yhteisön ulkopuolelle suuntautuvia ohjelmia ei käsitellä tässä tiedonannossa.

Tämä tiedonanto koskee ainoastaan niitä yhteisön ohjelmia, joiden aloittamisen perusteluna on ollut EU:n jäsenvaltioiden etu ja Euroopan yhteisön sisäisten politiikkojen tukeminen. Ohjelmat muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden, johon kuuluvat toimet yhteisö on hyväksynyt edistääkseen jäsenvaltioidensa välistä, useiden vuosien aikana toteutettavaa yhteistyötä tietyillä aloilla yhteisön asettamien tavoitteiden saavuttamiseksi. Periaatteessa ne on tarkoitettu yksinomaan jäsenvaltioille, ja määrärahat niihin saadaan EU:n yleisestä talousarviosta. Tällaisten ohjelmien perustamista koskevissa asetuksissa sallitaan usein kuitenkin myös kolmansien maiden osallistuminen tietyin ehdoin ja edellytyksin. Lisäksi joillakin sisäisillä ohjelmilla on aiheesta riippuen myös ulkoinen ulottuvuus.

EU:n toimielimet ovat parhaillaan vahvistamassa uusia yhteisön ohjelmia, jotka rahoitetaan vuosien 2007–2013 rahoituskehiksestä. Ohjelmat on lueteltu osittain 22. toukokuuta 2006 annetussa komission tiedonannossa⁶, jossa tehdään yhteenveto päätöstä varten toimitetusta lainsäädäntöehdotuspaketista. Kyseiseen tiedonantoon ei kuitenkaan sisälly niitä lainsäädäntöehdotuksia, joista päästiin poliittiseen sopimukseen vasta 17. toukokuuta 2006 jälkeen. Kokonaiskuva alkaa hahmottua vasta nyt, kun useiden ohjelmien lainsäädäntömenettely on käynnissä. Tämän vuoksi oikeusperustoista voidaan laatia vasta alustava luettelo (liite C), joka voi vielä muuttua.

Näillä uusilla yhteisön ohjelmilla korvataan monissa tapauksissa nykyiset, vuoden 2006 lopussa päättyvät ohjelmat. Tämän vuoksi tässä tiedonannossa keskitytään ainoastaan niihin ohjelmiin, joilla on vaikutusta tämän vuoden jälkeenkin.

Useassa oikeusperustassa säädetään, että ”ohjelmaan voivat osallistua kolmannet maat tehtyjen sopimusten rajoissa”. Eräiden ohjelmien avaamista koskevien lausekkeiden mukaan (erityisesti Euroopan naapuruuspolitiikan piiriin kuuluvien) kolmansien maiden osallistumisen on noudatettava edellytyksiä, jotka vahvistetaan erityisissä maiden osallistumisen yleisiä periaatteita koskevissa sopimuksissa.

⁶ SEC(2006) 665.

Nykyisissä ENP-kumppaneiden kanssa tehdyissä kumppanuus- ja yhteistyösopimuksissa tai assosiaatiosopimuksissa ei mainita yhteisön ohjelmia. Tämän vuoksi näihin sopimuksiin on tarpeen tehdä erityisesti Euroopan yhteisöjen perustamissopimuksen 300 artiklan nojalla pöytäkirjat, joissa viitataan yhteisön eri ohjelmien oikeusperustoihin. Pöytäkirjoihin sisältyisivät puitesopimukset, joissa vahvistetaan naapuruuspolitiikan kumppaneiden osallistumisen yleiset ehdot ja edellytykset. Ne toimisivat yhteisymmärryspöytäkirjoina, joissa esitetään kunkin kumppanin osalta kyseisiin ohjelmiin osallistumista koskevat tarkat tekniset, taloudelliset ja hallinnolliset järjestelyt.

ENP-kumppaneiden osallistumisen johdonmukaiset periaatteet

Eri yhteisön ohjelmiin osallistuminen on ENP-kumppanimaiden ja yhteisön kannalta eri tavoin kiinnostavaa ja hyödyllistä. Pikainen selvitys eri politiikan aloilla tuo esiin seuraavia seikkoja:

- Kilpailukyvyn ja innovoinnin puiteohjelma (CIP) ja siihen sisältyvä yrittäjyyden ja innovoinnin ohjelma osoittavat, että Euroopan yhteisön sisäinen suhtautuminen yrittäjyyteen on muuttumassa selvästi. Kumppanimaiden osallistuminen on mahdollista kahdenvälisistä sopimuksista riippuen.
- Puiteohjelmaan kuuluvaan uuteen Älykäs energiahuolto Euroopassa –alaohjelmaan voidaan myös osallistua kohdennettujen sopimusten nojalla, kunhan hallinnointikysymykset on selvitetty.
- Sama koskee CIP-ohjelman tieto- ja viestintätekniikkapolitiikan tukiohjelmaa.
- Media 2007 –ohjelmaan osallistuminen on mahdollista eri tavoin niille eurooppalaisille naapuruuspolitiikan kumppaneille, jotka ovat ratifioineet rajat ylittävistä televisiolähetyksistä tehdyn Euroopan neuvoston yleissopimuksen. Yleinen ennakoedellytys on viestintä- ja audiovisuaalialan lainsäädännön yhteensopivuus yhteisön säännösten kanssa, myös sen ulkoisen ulottuvuuden kanssa (esim. kulttuuri-ilmaisujen moninaisuuden suojelemista ja edistämistä koskevan Unescon yleissopimuksen ratifiointi). Kaikki osallistumismuodot edellyttävät osallistujamaan kanssa sovittavia lisämäärärahoja ja erityisjärjestelyjä sekä sopimusta osallistujamaan rahoitusosuudesta.
- Naapurimaat voivat osallistua kuljetusalan Marco Polo –ohjelmaan lisämäärärahoilla, joista sovitaan kyseisten maiden kanssa sovittavien menettelyjen mukaisesti.
- ENP-kumppanien toivotaan osallistuvan mahdollisimman laajalti Sesar-ohjelmaan, joka edustaa yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan teknistä toteutusta. Kolmas maa voi tulla mukaan Sesar-yhteisyritykseen, kun se on allekirjoittanut horisontaalisen sopimuksen lentoliikenteestä. ENP-kumppanimaat Azerbaidžan, Georgia, Libanon, Moldova, Marokko ja Ukraina ovat jo allekirjoittaneet tai allekirjoittamassa sellaista.
- Kolmannet maat, erityisesti ENP-kumppanimaat, voivat osallistua yhteisön vuosien 2007–2013 kansanterveysohjelmaan.
- Sama koskee kuluttajapolitiikan ohjelmaa 2007–2013. Kumppanimaan osallistumisen sisältö määräytyy sen mukaan, miten lähentyminen yhteisön säännöstöön etenee alalla.

- Tulli 2013- ja Fiscalis 2013 –ohjelmia koskevien komission ehdotusten mukaan niihin voisivat osallistua ne ENP-kumppanit, jotka ovat saavuttaneet tietyn tason asiaa koskevan lainsäädännön ja hallintomenettelyjen lähentämisessä yhteisön vastaaviin, mikäli asiasta on tehty puitesopimus.
- Perikles-ohjelma on tietojenvaihtoa, avunantoa ja koulutusta koskeva toimintaohjelma euron suojaamiseksi rahanväärennykseltä. Se on avoin muille kuin jäsenvaltioille, jos yhteisön talousarviossa on määrärahoja käytettävänä. Osallistumisen edellytyksistä ja järjestelyistä sovitaan kyseisten maiden kanssa.
- Yleiseurooppalaisten sähköisten viranomaispalveluiden yhteentoimivaa toimittamista julkishallinnolle, yrityksille ja kansalaisille koskevaan ohjelmaan sisältyy kansainvälistä yhteistyötä kolmansien maiden, myös ENP-kumppanimaiden, kanssa. Yhteistyö toteutetaan ohjelmasta tehdyn päätöksen 2004/387/EY 14 artiklan 2 kohdan nojalla päätöksen muiden säännösten soveltamista rajoittamatta. Ohjelmasta ei rahoiteta osallistumisesta aiheutuvia kuluja.

Edellä mainitut ohjelmat ovat ehdottomasti sisäisiä ja Euroopan naapuruuspolitiikan kumppanien osallistumiseen sovelletaan ehtoja. Niiden lisäksi joihinkin yhteisön ohjelmiin on jo nyt mahdollista sisällyttää tiettyjä kumppanien osallistumisen muotoja. Niiden avulla ENP-kumppanimaiden henkilöt ja elimet voivat osallistua ohjelmiin ilman, että asiasta on laadittava puiteohjelmia, jotka hyväksytään kumppanuus- ja yhteistyösopimukseen tai assosiaatiosopimukseen liitettävissä pöytäkirjoissa.

- Seitsemänten tutkimuksen puiteohjelmaan sisältyy ENP-kumppanimaiden organisaatioille tarjolla olevia rahoitusmahdollisuuksia.
- Elinikäisen oppimisen ohjelman talousarviosta on mahdollista osoittaa enintään yksi prosentti kumppanuus-, hanke- ja verkostotoimiin osallistuville, kolmansista maista tuleville kumppaneille.
- Kulttuuri-ohjelmalla edistetään luovien taiteilijoiden, kulttuurialan toimijoiden ja kulttuurilaitosten välistä kulttuuriyhteistyötä. Sen puitteissa yhteistyötä voivat tehdä (eivät kuitenkaan varsinaisesti osallistua) kolmannet maat, esimerkiksi ENP-kumppanimaat, jotka ovat tehneet Euroopan yhteisön kanssa kulttuuria koskevan lausekkeen sisältäviä assosiaatio- tai yhteistyösopimuksia. Edellytyksenä ovat lisämäärärahat ja erityiset menettelyt.
- Vuosien 2007–2013 Youth in Action –ohjelmaan kuuluu yhteistyötä niiden kolmansien maiden kanssa, jotka ovat allekirjoittaneet Euroopan yhteisön kanssa nuorisoalan sopimuksia (nk. kumppanimaat). Koska toimintatapana on yhteistyö, ENP-kumppanimaat voivat olla mukana valtaosassa ohjelmaan kuuluvista toimista.
- Herkules II –ohjelmasta voidaan rahoittaa yhteisön taloudellisten etujen suojaamiseen liittyviä menoja, jotka aiheutuvat Euroopan naapuruuspolitiikan piiriin kuuluvien maiden osallistumisesta.
- Perusoikeuksien ja oikeusasioiden puiteohjelmaan kuuluvien oikeus-, vapaus- ja turvallisuusalan ohjelmien eri hankkeisiin voidaan ottaa kolmansia maita, esimerkiksi ENP-kumppaneita, jos niiden mukanaololla edistetään ohjelmien tavoitteiden

toteuttamista. Kolmannet maat voivat osallistua yksittäisiin hankkeisiin myös turvallisuutta ja vapauksien suojelua koskevassa puiteohjelmassa.

- Euroopan aluekehitysrahastosta (EAKR) voidaan rahoittaa joitakin toimia Euroopan yhteisön ulkopuolella osana rajatylittävää, kansainvälistä tai alueiden keskinäistä yhteistyötä.

Tietyt Euroopan yhteisön ohjelmat eivät ole Euroopan ENP-kumppanimaiden osallistumisen kannalta sopivia. Tällainen on esimerkiksi Kansalaisten Eurooppa -ohjelma aktiivisen Euroopan kansalaisuuden edistämiseksi. Toisiin ohjelmiin, kuten e-Content Plus- ja Safer Internet Plus -ohjelmiin sekä yhteisvastuuta ja maahanmuuttovirtojen hallintaa koskevaan yleisohjelmaan ei ole mahdollista yhdistää minkäänlaisia kumppanimaiden osallistumis- tai yhteistyömuotoja. Sama koskee työllisyyttä ja solidaarisuutta edistävää Progress-ohjelmaa, jolla tuetaan Euroopan unionin tavoitteiden toteutumista työllisyys- ja sosiaalialalla sosiaalipoliittisen ohjelman mukaisesti.

Menetelmät

Euroopan naapuruuspolitiikan kumppanien osallistumisen mahdollistavat menetelmät vaihtelevat virastoittain ja ohjelmittain.

ENP-kumppaneiden osallistuminen virastojen toimintaan edellyttää kahdenvälisiä sopimuksia, jotka laaditaan tapauskohtaisesti kunkin kumppanin ja viraston osalta yksittäin ja erikseen. Tämän tyyppisissä sopimuksissa käsitellään esimerkiksi osallistumiselle asetettujen lainsäädännöllisten tai hallinnollisten edellytysten täyttämistä (esim. lainsäädännön yhdenmukaistamista kattavasti yhteisön säännösten kanssa kyseisellä alalla), virastojen henkilöstön erioikeuksia ja -vapauksia ENP-kumppanimaihin suuntautuvien virkamatkojen aikana, virastoissa työskentelevien kumppanimaiden kansalaisten työlupa- ja sosiaaliturvasioita ja muita heidän asemaansa koskevia kysymyksiä, virastoihin liittyvien täysivaltaisten oikeuksien jakamista, virastojen oikeutta soveltaa yhteisön oikeutta yhteyksissään kumppanimaihin sekä varainhoidon valvontaa koskevia säännöksiä.

Komissio ehdottaa, että yhteisön ohjelmiin sovelletaan soveltuvin osin käytänteitä, jotka on jo vahvistettu ehdokasmaiden ja ehdokkuuteen valmistautuvien maiden kohdalla⁷ (vuodesta 2002 käytössä ollut nk. viitekehystä noudattava lähestymistapa). Menetelmä koostuu kahdesta vaiheesta.

Ohjelmien oikeusperustoissa asetetaan usein kolmansien maiden osallistumiselle ehtoja, jotka määritellään yhteisön ja kyseisten maiden välisissä sopimuksissa. Kaikkien ENP-kumppaneiden kanssa kolmea lukuun ottamatta on voimassa kumppanuus- ja yhteistyösopimus tai assosiaatiosopimus (Valko-Venäjän kanssa tehty kumppanuus- ja yhteistyösopimus on ”jäissä”, Syyrian kanssa tehtyä assosiaatiosopimusta ei ole vielä allekirjoitettu eikä assosiaatiosopimusta Libyan kanssa ole vielä neuvoteltu), mutta ne eivät sisällä tämänsuuntaisia määräyksiä. Kunkin ENP-kumppanin kanssa olisi siis syytä tehdä puitesopimus⁸, jossa vahvistetaan osallistumisen yleiset periaatteet. Näin kumppanit voisivat

⁷ Ks. esimerkiksi 3. joulukuuta 2003 annettu komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille Länsi-Balkanin maiden yhteisön ohjelmiin ja virastojen toimintaan osallistumiseen liittyvistä valmisteluista (KOM(2003) 748 lopullinen).

⁸ Esimerkkejä tiettyjen Länsi-Balkanin maiden kanssa tehdyistä puitesopimuksista ja vakautus- ja assosiaatiosopimuksiin liitettävistä pöytäkirjoista on *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* L 192, 22.7.2002.

osallistua ohjelmiin, joiden oikeusperustaan sisältyy maininta niiden ”avaamisesta” kumppanimaille (ks. liite C).

Neuvottelut tällaisista pöytäkirjoista on syytä alkaa niiden ENP-kumppanimaiden kanssa, joilla on jo Euroopan naapuruuspolitiikan toimintasuunnitelma. Myös Algerian assosiaatiosopimus tuli voimaan syyskuussa 2005, joten myös sen kanssa voitaisiin tehdä pöytäkirja ja aloittaa näin keskustelut yhteisymmärryspöytäkirjoista heti, kun ENP-toimintasuunnitelmasta on sovittu.

Pöytäkirjoissa määrätään myös, että osallistumisen yksityiskohtaisemmat ehdot ja edellytykset vahvistetaan kutakin ohjelmaa koskevissa yhteisymmärryspöytäkirjoissa, joissa otetaan huomioon molempien osapuolten konkreettiset edut. Pöytäkirjoissa esitetään muiden muassa osallistumisen säännöt ja erityisesti vaadittu hallintokapasiteetti ja rahoitusosuus, ohjelman hallinnointiin osallistumisen järjestelyt ja rahoituksen valvontaa koskevat määräykset.

Niin kutsutulla viitekehystä noudattavalla lähestymistavalla on se etu, että kunkin ENP-kumppanin kanssa ratifioidaan vain yksi pöytäkirja, jossa vahvistetaan ohjelmakohtaisiin yhteisymmärryspöytäkirjoihin tähtäävä puitesopimus. Yhteisön puolesta toimiva komissio voi näin vahvistaa tai myöhemmin muuttaa kunkin yksittäisen ENP-kumppanin ohjelmiin osallistumisen teknisiä ja hallinnollisia ehtoja ilman, että tällaisia yksityiskohtaisia asioita täytyy viedä hankalan menettelyn kautta yhteistyö- ja assosiaationeuvostojen käsiteltäviksi. Tämä yleinen toimintamalli ei kuitenkaan estä toimivaltaisia elimiä tekemästä yksittäisiä päätöksiä tietyissä ensisijaisissa tapauksissa, joihin liittyvä etu on määritelty selkeästi, jotta yksittäinen ENP-kumppanimaa voisi osallistua tiettyyn ohjelmaan. Tämä pätee erityisesti, jos pöytäkirjaa ei ole tehty.

Komission ja ENP-kumppanimaiden väliset yhteisymmärryspöytäkirjat noudattavat vakio- tai vakiomuotoilua, jota käytetään jo ehdokasmaiden ja mahdollisten ehdokasmaiden välisissä vastaavissa asiakirjoissa. Neuvotteluihin on sisällytettävä asianmukaisesti ne ohjelmat, joita täytäntöönpanotehtäviä hoitavat virastot hallinnoivat yhteisön puolesta (osat kilpailukyvyyn ja innovoinnin puiteohjelmasta sekä Marco Polo-, Älykäs energiahuolto-, kansanterveys- ja Media-ohjelmat sekä seitsemäs tutkimuksen puiteohjelma).

Rahoitusosuudet ja yhteisön tuki

Yhteisön virastojen toimintaan ja yhteisön ohjelmiin osallistumisesta kiinnostuneilta Euroopan naapuruuspolitiikan kumppaneilta edellytetään osallistumista myös rahoitukseen. Rahoitusosuudet on laskettava kunkin viraston tai ohjelman erityispiirteiden perusteella, joten niitä ei voida määritellä etukäteen. Osallistumismaksun laskuperusteet vaihtelevat virastoittain ja ohjelmittain. Joissakin tapauksissa ne riippuvat bkt:lään perustuvista kaavoista ja toisissa taas virastojen ja ohjelmien tehtävistä. Myös yksittäisen ENP-kumppanin omat erityispiirteet vaikuttavat laskelmaan. Ehdokasmaista saadut kokemukset osoittavat tulevaisuudessa, minkälaisia rahoitusosuuksia ENP-kumppaneilta on odotettavissa.

Kuten edellä on mainittu, sisäisiin tarkoituksiin perustettujen yhteisön ohjelmien talousarvioissa on vain harvoin määrärahoja kolmansien maiden kanssa tehtävän yhteistyön tukemiseen.

Samoin kuin yhteisön ohjelmien kohdalla, myös yhteisön virastojen talousarviot ovat tavallisesti sisäisiä budjettikohtia. Muiden kuin jäsenvaltioiden osallistuminen virastojen

toimintaan on siis katettava korvaamalla siitä yhteisön talousarvioon aiheutuvat kulut täysimääräisesti tai toteuttamalla yhteistyöohjelmia, jotka rahoitetaan eurooppalaisesta naapurisuuden ja kumppanuuden välineestä tai muiden avunantajien kautta.

Tässä vaiheessa ENP-kumppanimaille ei ole suunnitteilla yleisesti kattavaa tukea ehdokasmaiden ja ehdokkuuteen valmistautuvien maiden osallistumiselle virastojen ja ohjelmien toimintaan, sillä Euroopan naapuruuspolitiikka on erillään Euroopan unionin laajentumispolitiikasta. Euroopan naapuruuspolitiikalla pyritään kuitenkin tukemaan nykyaikaistamis- ja uudistusmenettelyjä ja erityisesti sen piiriin kuuluvien maiden hallintorakenteiden modernisointia ja toimintaedellytysten kehittämistä.

Tuki voidaan siis liittää tapauskohtaisesti eurooppalaisesta naapurisuuden ja kumppanuuden välineestä rahoitettavaa yhteisön tukea saaviin kansallisiin ohjelmiin maakohtaisten strategia-asiakirjojen ja maaohjelmien kautta. Se voitaisiin rajoittaa ennalta sovituksi ajaksi, ja sen tavoitteena voisi olla eurooppalaisesta naapurisuuden ja kumppanuuden välineestä tukea saavan maan osallistumisen tai osallistumiseen valmistautumisen helpottaminen tukemalla hallintokapasiteetin kehittämistä tai lähentymistä yhteisön lainsäädäntöön, toimintalinjoihin ja parhaisiin käytänteisiin. Tuki voi olla tarpeen myös, kun tuensaajia avustetaan ohjelmiin liittyvien mahdollisuuksien täysimääräisessä hyödyntämisessä.

Raportointi

Komissio raportoi säännöllisesti neuvostolle ja parlamentille kehityksestä Euroopan naapuruuspolitiikan toimeenpanossa sekä yksittäisten ENP-toimintasuunnitelmien edistämiseksi ja toteuttamiseksi. Raportit sisältävät tietoja myös virastojen ja ohjelmien toimintaan osallistumisesta. Komissio esittää ensimmäisen edistymisraportin samaan aikaan tämän tiedonannon kanssa.

Edistysaskelia

Useat ENP-kumppanimaat ovat jo ilmaisseet kiinnostuksensa osallistua eri virastojen ja ohjelmien toimintaan. Lisäksi ne ovat kiinnittäneet huomion useissa ENP-toimintasuunnitelmissa oleviin viittauksiin, joiden mukaan molemmat osapuolet sitoutuvat osallistumismahdollisuuksien kartoittamiseen.

Yhteisön ohjelmien oikeusperustojen hyväksyminen etenee, ja ohjelmat tulevat voimaan vuosien 2007–2013 rahoituskehityksen yhteydessä. Niissä sovelletaan seuraavia ennakoedellytyksiä:

- (1) Euroopan naapuruuspolitiikan puitteissa tehty yleinen sitoumus, jonka mukaan ENP-kumppaneilla on mahdollisuus osallistua yhteisön virastojen ja ohjelmien toimintaan.
- (2) ENP-kumppanin ilmaisema kiinnostus osallistua viraston tai ohjelman toimintaan.
- (3) Ohjelmien osalta päätös yhteisön ohjelman toteuttamisesta vuosien 2007–2013 rahoituskehityksen yhteydessä sekä päätös ENP-kumppaneiden osallistumismahdollisuudesta.
- (4) Osallistumisen konkreettisia ehtoja ja edellytyksiä koskevien neuvottelujen aloittamisen osalta ENP-toimintasuunnitelmien laatiminen piakkoin kahdentoista ENP-kumppanimaan kanssa (yhteensä maita on kuusitoista) sekä Algerian assosiaatiosopimuksen voimaantulo.

Seuraavaksi on syytä aloittaa keskustelut, jotta voidaan

- (1) sopia valikoidusti ja asteittain yksittäisten ENP-kumppaneiden osallistumisesta tiettyjen yhteisön virastojen työhön ja toimintaan määritellyn yhteisen edun perusteella ja tarvittavien ennakoedellytysten mukaisesti,
- (2) sopia useista kumppanuus- ja yhteistyö- tai assosiaatiosopimukseen tehtävistä pöytäkirjoista, joissa vahvistetaan kolmentoista ENP-kumppanin kanssa tehtävät puitesopimukset niiden osallistumisesta yhteisön ohjelmiin, ja
- (3) aloittaa tekniset neuvottelut puitesopimukseen perustuvista yksityiskohtaisista yhteisymmärryspöytäkirjoista, joissa määritellään yksittäisiin ohjelmiin osallistumisen tekniset yksityiskohdat.

Komission säännölliset yhteydet näiden ENP-kumppanien kanssa erityisesti yhteistyö- ja assosiaatiokomiteoissa ja sopimusten nojalla perustetuissa alakomiteoissa tarjoavat keinon keskitettyjen teknisten neuvottelujen aloittamiselle. Niiden yhteydessä voidaan yksilöidä osallistumisesta saatava konkreettinen yhteinen etu ja määritellä osallistumisen laajuus, ehdot ja edellytykset. Tämä voidaan tehdä myös alakohtaisten sopimusten avulla.

Päätelmät

Komissio pyytää neuvostoa tukemaan tässä tiedonannossa kuvattua toimintamallia ja laatimaan päätelmät tämän Euroopan naapuruuspolitiikkaan kuuluvan osatekijän toteuttamisesta.

Komissio aikoo antaa suosituksia saadakseen valtuudet neuvottelujen aloittamiseksi ENP-kumppaneiden kanssa edellä mainittujen pöytäkirjojen tekemistä varten.

Annex A

List of EC and EU agencies (non-executive, regulatory)

	Community agencies (1st pillar)	Seats	Founding acts
1	<p>CEDEFOP* (<i>European Centre for the Development of Vocational Training</i>)</p> <p>* Centre européen pour le Développement de la Formation Professionnelle</p>	Thessalonica/GR	Regulation (EEC) No 337/75 of the Council of 10 February 1975 establishing a European Centre for the Development of Vocational Training , <i>OJ L 39, 13.2.1975, p. 1</i>
2	<p>EUROFOUND (<i>European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions</i>)</p>	Dublin/IE	Regulation (EEC) No 1365/75 of the Council of 26 May 1975 on the creation of a European Foundation for the improvement of living and working conditions , <i>OJ L 139, 30.5.1975, p. 1</i>
3	<p>EEA (<i>European Environment Agency</i>)</p>	Copenhagen/DK	Council Regulation (EEC) No 1210/90 of 7 May 1990 on the establishment of the European Environment Agency and the European Environment Information and Observation Network, <i>OJ L 120, 11.5.1990, p. 1</i>
4	<p>ETF (<i>European Training Foundation</i>)</p>	Turin/IT	Council Regulation (EEC) No 1360/90 of 7 May 1990 establishing a European Training Foundation , <i>OJ L 13, 23.5.1990, p. 1</i>
5	<p>EMCDDA (<i>European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction</i>)</p>	Lisbon/PT	<p>Council Regulation (EEC) No 302/93 of 8 February 1993 on the establishment of a European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction, <i>OJ L 36, 8.2.1993, p. 1</i></p> <p>Note: In July 2006, a political agreement was reached between the European Parliament and the Council on a recast of the EMCDDA regulation. This recast is expected to enter into force still in 2006 and will replace Council Regulation (EEC) No 302/93.</p>
6	<p>EMA (<i>European Agency for the Evaluation of Medicinal Products</i>)</p>	London/GB	Council Regulation (EEC) No 2309/93 of 22 July 1993 laying down Community procedures for the authorisation and supervision of medicinal products for human and veterinary use and establishing a European Agency for the Evaluation of Medicinal Products , <i>OJ L 214, 24.8.1993, p. 1</i>
7	<p>OHIM (<i>Office for Harmonisation in the Internal Market</i>)</p>	Alicante/ES	Council Regulation (EC) No 40/94 of 20 December 1993 on the Community trade mark (See Art. 2), <i>OJ L 11, 14.1.1994, p. 1</i>
8	<p>OSHA (<i>European Agency for Safety and Health at Work</i>)</p>	Bilbao/ES	Council Regulation (EC) No 2062/94 of 18 July 1994 establishing a European Agency for Safety and

			Health at Work , <i>OJ L 216, 20.8.1994, p. 1</i>
9	CPVO (<i>Community Plant Variety Office</i>)	Angers/FR	Council Regulation (EC) No 2100/94 of 27 July 1994 on Community plant variety rights (see Art. 4), <i>OJ L 227, 1.9.1994, p. 1</i>
10	CdT* (<i>Translation Centre for the bodies of the EU</i>) * Centre de traduction des organes de l'UE	Luxembourg/LU	Council Regulation (EC) No 2965/94 of 28 November 1994 setting up a Translation Centre for bodies of the European Union , <i>OJ L 314, 7.12.1994, p. 1</i>
11	EUMC (<i>European Monitoring Centre on Racism and Xenophobia</i>)	Vienna/AT	Council Regulation (EC) No 1035/97 of 2 June 1997 establishing a European Monitoring Centre on Racism and Xenophobia , <i>OJ L 151, 10.6.1997, p. 1</i> . Due to be replaced by a <i>European Agency for Fundamental Rights</i> (see infra, proposed EC agencies, No 3)
12	EAR (<i>European Agency for Reconstruction</i>)	Thessalonica/GR	Council Regulation (EC) No 2454/1999 of 15 November 1999 amending Regulation (EC) No 1628/96 relating to aid for Bosnia and Herzegovina, Croatia, the Federal Republic of Yugoslavia and the former Yugoslav Republic of Macedonia, in particular by the setting up of a European Agency for Reconstruction , <i>OJ L 299, 20.11.1999, p. 1</i>
13	EFSA (<i>European Food Safety Authority</i>)	Parma/IT	Regulation (EC) No 178/2002 of the European Parliament and of the Council of 28 January 2002 laying down the general principles and requirements of food law, establishing the European Food Safety Authority and laying down procedures in matters of food safety, <i>OJ L 31, 1.2.2002, p. 1</i>
14	EMSA (<i>European Maritime Safety Agency</i>)	Lisbon/PT	Regulation (EC) No 1406/2002 of the European Parliament and of the Council of 27 June 2002 establishing a European Maritime Safety Agency , <i>OJ L 208, 5.8.2002, p. 1</i>
15	EASA (<i>European Aviation Safety Agency</i>)	Cologne/DE	Regulation (EC) No 1592/2002 of the European Parliament and of the Council of 15 July 2002 on common rules in the field of civil aviation and establishing a European Aviation Safety Agency , <i>OJ L 240, 7.9.2002, p. 1</i>
16	ENISA (<i>European Network and Information Security Agency</i>)	Heraklion/GR	Regulation (EC) No 460/2004 of the European Parliament and of the Council of 10 March 2004 establishing the European Network and Information Security Agency , <i>OJ L 77, 13.3.2004, p. 1</i>
17	ECDC (<i>European Centre for Disease Prevention and Control</i>)	Stockholm/SE	Regulation (EC) No 851/2004 of the European Parliament and of the Council of 21 April 2004 establishing a European Centre for disease prevention and control , <i>OJ L 142, 30.4.2004, p. 1</i>

18	ERA (<i>European Railway Agency</i>)	Lille-Valenciennes /FR	Regulation (EC) No 881/2004 of the European Parliament and of the Council of 29 April 2004 establishing a European railway agency (Agency Regulation), <i>OJ L 164, 30.4.2004, p. 1</i>
19	European Supervisory Authority (GALILEO) GNSS Authority	Not decided	Council Regulation (EC) No 1321/2004 of 12 July 2004 on the establishment of structures for the management of the European satellite radio-navigation programmes (see Art. 1), <i>OJ L 246, 20.7.2004, p. 1</i>
20	FRONTEX* (<i>European Agency for the Management of Operational Cooperation at the External Borders of the Member States of the EU</i>) * Frontières Extérieures	Warsaw /PL	Council Regulation (EC) No 2007/2004 of 26 October 2004 establishing a European Agency for the Management of Operational Cooperation at the External Borders of the Member States of the European Union , <i>OJ L 349, 25.1.2004, p. 1</i>
21	CFCA (<i>Community Fisheries Control Agency</i>)	Vigo /ES	Council Regulation (EC) No 768/2005 of 26 April 2005 establishing a Community Fisheries Control Agency and amending Regulation (EEC) No 2847/93 establishing a control system applicable to the common fisheries policy, <i>OJ L 128, 21.5.2005, p. 1</i>

	Community agencies proposed/under inter-institutional negotiation (1st pillar)	Seats	Commission proposals
1	ECA (<i>European Chemicals Agency</i>)	Helsinki /FI	COM(2003) 644, 29.10.2003: Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council concerning the Registration, Evaluation, Authorisation and Restriction of Chemicals (REACH), establishing a European Chemicals Agency and amending Directive 1999/45/EC and Regulation (EC) on Persistent Organic Pollutants, <i>not published in OJ</i>
2	<i>European Gender Institute</i>	Not decided	COM(2005) 81, 8.3.2004: Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council establishing a European Institute for Gender Equality , <i>not published in OJ</i>
3	EFRA (<i>European Union Agency for Fundamental Rights</i>)	Vienna /AT	COM(2005) 280, 30.6.2005: Proposal for a Council Regulation establishing a European Union Agency for Fundamental Rights , <i>not published in OJ</i>

	EU agencies (2nd and 3rd pillars)	Seats	Founding acts
1	ISS (<i>European Institute for Security Studies</i>)	Paris /FR	Council Joint Action of 20 July 2001 on the establishment of a European Union Institute for Security Studies , <i>OJ L 200, 25.7.2001, p. 1</i>
2	EUSC (<i>European Union Satellite Centre</i>)	Torrejón de Ardoz /ES	Council Joint Action of 20 July 2001 on the establishment of a European Union Satellite Centre , <i>OJ L 200, 25.7.2001, p. 5</i>
3	EDA (<i>European Defence Agency</i>)	Brussels /BE	Council Joint Action 2004/551/CFSP of 12 July 2004 on the establishment of the European Defence Agency , <i>OJ L 245, 17.7.2004, p. 17</i>
4	EUROPOL (<i>European Police Office</i>)	The Hague /NL	Council Act of 26 July 1995 drawing up the Convention on the establishment of a European Police Office (Europol Convention), <i>OJ C 316, 27.11.1995, p. 1.</i>
5	EUROJUST (<i>The European Union's Judicial Cooperation Unit</i>)	The Hague /NL	Council Decision 2002/187/JHA of 28 February 2002 setting up Eurojust with a view to reinforcing the fight against serious crime, <i>OJ L 63, 6.3.2002, p. 1</i>
6	CEPOL* (<i>European Police College</i>) * Collège européen de police	Bramshill /UK	Council Decision 2005/681/JHA of 20 September 2005 establishing the European Police College (CEPOL) and repealing Decision 2000/820/JHA, <i>OJ L 256, 1.10.2005, p. 63</i>

Annex B

List of Agencies – “openness” to ENP partners

Agency	Seat	Potentially open to ENP partners	Relevant legal provisions
CEDEFOP (European Centre for the Development of Vocational Training)	Thessalonica	No	Regulation (EEC) No 2337/75 of 10 February 1975
EUROFOUND (European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions)	Dublin	Yes	Regulation (EEC) No 1365/75 of 26 May 1975, Article 3(2): The Foundation shall cooperate as closely as possible with specialised institutes, foundations and bodies in the Member States or at international level.
EEA (European Environment Agency)	Copenhagen	Yes	Regulation (EEC) No 1210/90 of 7 May 1990 Preamble: Whereas it is desirable to provide for the Agency to be open to other countries which share the concern of the Community and the Member States for the objectives of the Agency under agreements to be concluded between them and the Community; Article 2: For the purposes of achieving its objective, the tasks of the Agency shall be: (v) to promote the incorporation of European environmental information into international environment monitoring programmes such as those established by the United Nations and its specialised agencies; (vi) to ensure the broad dissemination of reliable environmental information. Article 19: The Agency is open to countries which are not members of the European Communities but which share the concerns of the Communities and the Member States for the objectives of the Agency under agreements concluded between them and the Community following the procedure in Article 228 of the Treaty.

			<p>Article 20: No later than two years after the entry into force of this Regulation, the Council shall decide on further tasks for the Agency in particular in the following areas: ... promoting environmentally friendly technologies and processes and their use and transfer within the Community and in third countries.</p>
ETF (European Training Foundation)	Turin	No	<p>Regulation (EEC) No 1360/90 of 7 May 1990, Article 16 - Participation of third countries:</p> <p>1. The Foundation shall be open to the participation of countries which are not members of the European Community and which share the commitment of the Community and the Member States to the provision of aid in the training field to the eligible countries defined in Article 1.</p> <p><u>Note:</u> As ENP partner countries are beneficiaries of the ETF, this provision does not apply to them.</p>
EMCDDA (European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction)	Lisbon	Yes	<p>Regulation (EEC) No 302/93 of 8 February 1993, Article 13 - Non-Community countries:</p> <p>1. The Centre shall be open to the participation of those non-Community countries which share the Community's interests and those of its Member States in the Centre's objectives and work, on the basis of agreements entered into between them and the Community on the basis of Article 235 of the Treaty.</p> <p>2. The management board may take a decision on the involvement of experts proposed by non-Community countries in the ad hoc working parties provided for in Article 2(2), subject to an undertaking from the interested parties to observe the rules referred to in Article 6.</p> <p><u>Note:</u> In July 2006, a political agreement was reached between the European Parliament and the Council on a recast of the EMCDDA regulation. This recast is expected to enter</p>

			<p>into force still in 2006 and will replace Regulation (EEC) No 302/93.</p> <p>The relevant article will then read: Article 21 - Participation of third countries - The Centre shall be open to the participation of any third country that shares the interest of the Community and of its Member States in the Centre's objectives and work, on the basis of agreements entered into between such third countries and the Community on the basis of Article 300 of the Treaty.</p>
EMEA (European Agency for the Evaluation of Medicinal Products)	London	No	Regulation (EEC) No 2309/93 of 22 July 1993
OHIM (Office for Harmonisation in the Internal Market)	Alicante	No	Regulation (EC) No 40/94 of 20 December 1993 Regulation (EC) No 6/2002 of 12 December 2001
EU-OSHA (European Agency for Safety and Health at Work)	Bilbao	Yes	Regulation (EC) No 2062/94 of 18 July 1994, Article 9 - Observers: The Administrative Board may, after consulting the Commission, invite representatives of non-member countries, of Community institutions and bodies and of international organisations as observers.
CPVO (Community Plant Variety Office)	Angers	No	Regulation (EC) No 2100/94 of 27 July 1994
CDT (Translation Centre for the bodies of the EU)	Luxembourg	No	Regulation (EC) No 2965/94 of 28 November 1994

<p>EUMC (European Monitoring Centre on Racism and Xenophobia)</p>	<p>Vienna</p>	<p>Yes</p>	<p>Regulation (EC) No 1035/97 of 2 June 1997</p> <p>Article 4 - European Racism and Xenophobia Information Network (Raxen): 3. The Centre may also enter into contractual relations, on an ad hoc basis and for specific tasks, with bodies that are not part of Raxen.</p> <p>Article 7 - Cooperation with national and international organisations: 1. To help it carry out its tasks, the Centre shall cooperate with organisations in the Member States or international, governmental or non-governmental organisations competent in the field of racist and xenophobic phenomena.</p> <p>3. Should agreements with other international organisations or with third countries prove necessary for the Centre to carry out its tasks efficiently, the Community shall, following the same procedure as mentioned above, enter into such agreements, on behalf of the Centre.</p>
<p>EAR (European Agency for Reconstruction)</p>	<p>Thessalonica</p>	<p>No</p>	<p>Regulation (EC) No 2454/1999 of 15 November 1999</p>

<p>EFSA (European Food Safety Authority)</p>	<p>Parma</p>	<p>Yes</p>	<p>Regulation (EC) No 178/2002 of 28 January 2002</p> <p>Article 49 - Participation of third countries: The Authority shall be open to the participation of countries, which have concluded agreements with the European Community by virtue of which they have adopted and apply Community legislation in the field covered by this Regulation.</p> <p>Arrangements shall be made under the relevant provisions of those agreements, specifying in particular the nature, extent and manner in which these countries will participate in the Authority's work, including provisions related to participation in the networks operated by the Authority, inclusion in the list of competent organisations to which certain tasks may be entrusted by the Authority, financial contributions and staff.</p> <p>Article 50 - Rapid alert system: 6. Participation in the rapid alert system may be opened up to applicant countries, third countries or international organisations, on the basis of agreements between the Community and those countries or international organisations, in accordance with the procedures defined in those agreements. The latter shall be based on reciprocity and shall include confidentiality measures equivalent to those applicable in the Community.</p>
<p>EMSA (European Maritime Safety Agency)</p>	<p>Lisbon</p>	<p>Yes</p>	<p>Regulation (EC) No 1406/2002 of 27 June 2002, Article 17 - Participation of third countries:</p> <p>1. The Agency shall be open to the participation of third countries, which have entered into agreements with the European Community, whereby they have adopted and are applying Community law in the field of maritime safety and prevention of pollution by ships.</p> <p>2. Under the relevant provisions of these agreements, arrangements will be developed which shall, inter alia, specify the nature and the extent of the detailed rules for the participation of these countries in the work of the Agency, including provisions on financial contributions and staff.</p>

<p>EASA (European Aviation Safety Agency)</p>	<p>Cologne</p>	<p>Yes</p>	<p>Regulation (EC) No 1592/2002 of 15 July 2002, Article 18(2) - International relations:</p> <p>The Agency may cooperate with the aeronautical authorities of third countries and the international organisations competent in matters covered by this Regulation in the framework of working arrangements concluded with those bodies, in accordance with relevant provisions of the Treaty.</p> <p>The Regulation differentiates between “participation” and “cooperation”:</p> <p>Participation in EASA: Article 55 is relevant only for Ukraine and potentially, Moldova, Georgia, Armenia, and Azerbaijan (JAA membership required)</p> <p>Cooperation with EASA: Articles 9 and 18 relevant for all ENP partners save for the Palestinian Authority which is not a Contracting Party to the Chicago Convention.</p>
<p>ENISA (European Network and Information Security Agency)</p>	<p>Heraklion</p>	<p>Yes</p>	<p>Regulation (EC) No 460/2004 of 10 March 2004, Article 24 - Participation of third countries:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. The Agency shall be open to the participation of countries, which have concluded agreements with the European Community by virtue of which they have adopted and applied Community legislation in the field covered by this Regulation. 2. Arrangements shall be made under the relevant provisions of those arrangements, specifying in particular the nature, extent and manner in which these countries will participate in the Agency's work, including provisions related to participation in initiatives undertaken by the Agency, financial contributions and staff.

<p>ECDC (European Centre for Disease Prevention and Control)</p>	<p>Stockholm</p>	<p>Yes</p>	<p>Regulation (EC) No 851/2004 of 21 April 2004, Article 30 - Participation of third countries:</p> <p>1. The Centre shall be open to the participation of countries, which have concluded agreements with the Community by virtue of which they have adopted and apply legislation of equivalent effect to Community legislation in the field covered by this Regulation.</p> <p>2. Arrangements shall be made under the relevant provisions of those agreements, specifying in particular the nature, extent and manner in which those countries are to participate in the Centre's work, including provisions relating to participation in the networks operated by the Centre, inclusion in the list of competent organisations to which certain tasks may be entrusted by the Centre, financial contributions and staff.</p>
<p>ERA (European Railway Agency)</p>	<p>Lille-Valenciennes</p>	<p>Yes (European partners)</p>	<p>Regulation (EC) No 881/2004 of 29 April 2004, Article 36 - Participation by third countries:</p> <p>1. The Agency shall be open to participation by European countries which have concluded agreements with the Community, whereby the countries concerned have adopted and are applying Community legislation in the field covered by this Regulation.</p> <p>2. In accordance with the relevant provisions of the above-mentioned agreements, arrangements shall be made which shall specify the detailed rules for participation by these countries in the work of the Agency, in particular the nature and extent of such participation. These arrangements shall include, inter alia, provisions on financial contributions and staff. They may provide for representation, without vote, on the Administrative Board.</p>

<p>FRONTEX (European Agency for the Management of Operational Cooperation at the External Borders of the Member States of the EU)</p>	<p>Warsaw</p>	<p>Yes</p>	<p>Regulation (EC) No 2007/2004 of 26 October 2004, Article 14 - Facilitation of operational cooperation with third countries and cooperation with competent authorities of third countries:</p> <p>In matters covered by its activities and to the extent required for the fulfilment of its tasks, the Agency shall facilitate the operational cooperation between Member States and third countries, in the framework of the European Union external relations policy. The Agency may cooperate with the authorities of third countries competent in matters covered by this Regulation in the framework of working arrangements concluded with these authorities, in accordance with the relevant provisions of the Treaty.</p>
<p>GALILEO-European GNSS Supervisory Authority</p>	<p>to be determined</p>	<p>Yes</p>	<p>Regulation (EC) No 1321/2004 of 12 July 2004, Article 21 - Participation of third countries:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. The Authority shall be open to the participation of third countries, which have entered into agreements with the European Community to this effect. 2. Under the relevant provisions of these agreements, arrangements shall be developed specifying, in particular, the nature, extent and manner in which these countries will participate in the work of the Authority, including provisions relating to participation in the initiatives undertaken by the Authority, financial contributions and staff. 3. The participation of any third country in the Authority shall be submitted for approval to the Council.
<p>CFCA (Community Fisheries Control Agency)</p>	<p>Vigo</p>	<p>Yes (cooperation as described in Article 4)</p>	<p>Council Regulation (EC) No 768/2005 of 26 April 2005</p> <p>Article 4 with provisions on tasks relating to the international obligations of the Community relating to control and inspections allows the Agency, at the request of the Commission, to assist the Community and Member States in their relations with third countries and regional international fisheries organisations of which the Community is a member. The Agency may, at the request of the Commission, cooperate with the competent authorities of third countries in matters relating to control and inspection in the framework of agreements concluded between the Community and such countries.</p>

			The Agency may, with its field of competence, carry out on behalf of Member States tasks under international fisheries agreements to which the Community is party.
--	--	--	--

EU 2st and 3rd pillar agencies			
ISS (European Institute for Security Studies)	Paris	Yes	Council Joint Action of 20 July 2001, Article 17 - Visiting researchers: Visiting researchers may for limited time periods be seconded to the Institute by Member States and Third States, after agreement by the Director, to participate in the activities of the Institute in accordance with Article 2.
EUSC (European Union Satellite Centre)	Torrejón de Ardoz	Yes (limited eligibility)	Council Joint Action of 20 July 2001, Article 21 - Association of third States: Non-EU European NATO members and other States which are candidates for accession to the EU shall be entitled to be involved in the Centre's activities in accordance with the Provisions set out in the Annex.
EDA (European Defence Agency)	Brussels	Yes	Council Joint Action 2004/551/CSFP of 12 July 2004, Article 23 - Participation of third parties: 1. Third parties may contribute to a particular ad hoc project or programme, established in accordance with Articles 20 or 21, and to the budget associated with it. The Steering Board shall, acting by qualified majority, approve as necessary ad hoc arrangements between the Agency and third parties for each particular project or programme. 2. For projects established under Article 20, the contributing Member States meeting with the Steering Board shall approve any necessary modalities with the relevant third parties relating to their contribution. 3. For projects established under Article 21, the contributing Member States shall

			<p>decide any necessary modalities with the relevant third parties relating to their contribution.</p> <p>4. Where the Community contributes to an ad hoc project or programme, the Commission shall participate in the decisions referred to in paragraphs 2 and 3.</p>
EUROPOL (European Police Office)	The Hague	Yes	<p>Council Act of 26 July 1995 drawing up the Convention on the establishment of a European Police Office (Europol Convention); Council Act of 3 November 1998 laying down rules governing Europol's external relations with third States and third bodies</p>
EUROJUST (The European Union's Judicial Cooperation Unit)	The Hague	Yes	<p>Council Decision of 28 February 2002 Setting up Eurojust</p>
CEPOL (European Police College)	Bramshill	Yes	<p>Council Decision of 22 December 2000 establishing a European Police College, and Council Decision 2005/681/JHA of 20 September 2005- Article 8 paragraph 2 & 3:</p> <p>CEPOL may co-operate with national training institutes of non-MS of the EU, [...] The Governing Board may authorise the Director of CEPOL to negotiate co-operation agreements with [...] the above-mentioned bodies. Such co-operation agreements may be concluded only with the authorisation of the Governing Board. And [...] those with bodies of non-MS can only be concluded after the approval of the Council has been obtained.</p>

Community agencies proposed or under inter-institutional negotiation			
ECA (European Chemicals Agency)	Helsinki		Commission proposal COM(2003) 644
European Gender Institute	to be determined		
EFRA (European Union Agency for Fundamental Rights)	Vienna		Commission proposal COM(2005) 280

Annex C

List on the potential for ENP partners to participate in Community programmes

Policy area	Title	Provisions for opening up to ENP countries	Possibilities for participation of/cooperation with ENP partners
<i>Financial control</i>	HERCULE II	Yes	<p><i>Proposal for a Decision of the European Parliament and the Council for the amendment and extension of Decision 804/2004/EC on the Hercule programme</i></p> <p>The Hercule programme finances actions aimed at improving the protection of the Community's financial interests. It finances training, seminars, dissemination of best practices, associations involved in protection of the EC's financial interests, etc.</p> <p>The programme provides that, in order to promote activities combating fraud and any other illegal activities detrimental to the Community's interests outside the territory of the European Union, including the fight against cigarette smuggling and counterfeiting, expenditure relating to the participation of certain other third countries and the countries covered by the European Neighbourhood Policy is also considered eligible.</p>
	Pericles	Yes	<p><i>Proposal for a Council Decision amending and extending Decision 2001/923/EC establishing an exchange, assistance and training programme for the protection of</i></p>

		<p><i>the Euro against counterfeiting (the “Pericles” programme)</i></p> <p>Pericles, the Community programme for exchange, assistance and training in the protection of the Euro against counterfeiting, is designed to support and supplement the measures undertaken by the Member States and in existing programmes to protect the Euro against counterfeiting. Such measures include information exchange (seminars, workshops, meetings and conferences), placements and exchanges of staff, as well as technical, scientific and operational back-up. The proposal for extension covers the period 2007-2013.</p> <p>Projects under the programme may emanate from the Member States’ competent authorities or from the Commission. In addition, the programme foresees that it shall, if necessary, be open to non-member countries in so far as appropriations are available in the Community budget, under conditions and in accordance with arrangements to be agreed with those countries.</p>
--	--	--

<p><i>Trade-related, market and regulatory reform, innovation</i></p>	<p>Customs 2013, Fiscalis 2013</p>	<p>Yes</p>	<p><i>Commission proposals on the Community programmes Customs 2013 and Fiscalis 2013 - COM(2006) 201 and 202</i></p> <p>The objectives of these two programmes include:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Customs 2013: to improve cooperation between the customs authorities of the Community and third countries, in particular the partner countries of the European Neighbourhood Policy • Fiscalis 2013: to improve cooperation with the tax authorities of third countries, in particular the partner countries of the European Neighbourhood Policy. <p>Respective Articles 3(3): The programme may also be open to the participation of certain partner countries of the European Neighbourhood Policy if these countries have reached a sufficient level of approximation of the relevant legislation and administrative methods to those of the Community and in accordance with provisions to be determined with those countries following the establishment of framework agreements concerning their participation in Community programmes.</p>
---	------------------------------------	------------	---

	Competitiveness and Innovation Framework Programme	Yes	<p><i>Proposal establishing a Competitiveness and Innovation Framework Programme - COM(2005) 121</i></p> <p>The Framework Programme shall have the following objectives:</p> <p>(a) to foster the competitiveness of enterprises and in particular SMEs;</p> <p>(b) to promote innovation including eco-innovation.</p> <p>The objectives of the Framework Programme shall be pursued through the implementation of the following specific programmes established in Title II, hereinafter “the specific programmes”:</p> <p>(a) the Entrepreneurship and Innovation programme;</p> <p>(b) ...</p> <p>Article 4: The Framework Programme shall be open to the participation of:</p> <p>(d) other third countries, when agreements so allow.</p>
<i>Employment</i>	Community Programme for Employment and Social Solidarity - PROGRESS	No	<p><i>Decision No .../2006/EC of the European Parliament and of the Council of 24 October 2006 establishing a Community Programme for Employment and Social Solidarity - Progress</i></p> <p>Article 16: only open to EFTA/EEA countries, candidate countries and western Balkan countries included in the stabilisation and association process</p>

<i>Consumer protection</i>	Programme of Community Action in the field of Consumer Policy	Yes	<p><i>Proposal establishing a Programme of Community Action in the field of Consumer Policy 2007-2013 - COM(2006) 235</i></p> <p>The objective of the programme is to complement and support policies of the Member States in this field.</p> <p>Article 10: The programme shall be open to the participation of third countries, in particular countries covered by the European Neighbourhood Policy, in accordance with conditions laid down in the respective bilateral or multilateral agreements establishing the general principles for their participation in Community programmes.</p>
<i>Agriculture and fisheries</i>	European Agricultural Fund for Rural Development	No	<i>Proposal on support for rural development by the European Agricultural Fund for Rural Development - COM(2005) 490</i>
	Common Agricultural Policy	No	<i>Proposal on the financing of the Common Agricultural Policy - COM(2005)489</i>
	European Fisheries Fund	No	<i>Proposal on the European Fisheries Fund - COM(2005)497</i>

	Common Fisheries Policy, Law of the Sea	No	<i>Proposal establishing Community financial measures for the implementation of the Common Fisheries Policy and in the area of the Law of the Sea</i>
<i>Justice, freedom and security</i>	Fundamental Rights and Justice	Yes (only as associate in individual projects)	<p><i>Communication and legislative proposals establishing for the period 2007-2013 a Framework Programme on Fundamental Rights and Justice - COM(2005) 122</i></p> <p>The programme comprises five specific programmes covering the following fields:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fight against violence (Daphne) • Drugs prevention and information • Fundamental rights and citizenship • Criminal justice • Civil justice <p>Projects may associate candidate countries not participating in this programme where this would contribute to their preparation for accession, or other third countries not participating in this programme where this serves the objectives of the projects.</p>
	Solidarity and the Management of Migration Flows	No	<i>Communication and legislative proposals establishing a Framework Programme for Solidarity and the Management of Migration Flows for the period 2007-2013 - COM(2005) 123</i>

	Security and Safeguarding Liberties	Yes (only as partner in individual projects)	<p><i>Communication and legislative proposals establishing a Framework Programme on Security and Safeguarding Liberties for the period 2007-2013 - COM(2005) 124</i></p> <p>The programme addresses two challenges:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prevention, preparedness and consequence management of terrorism • Prevention of and fight against crime <p>As regards trans-national projects, third countries and international organisations may participate as partners but are not permitted to submit projects.</p>
<i>Transport</i>	Marco Polo	Yes	<p><i>Proposal establishing a second “Marco Polo” programme for granting Community financial assistance to improve the environmental performance of freight transport systems (“Marco Polo II”) - COM(2004) 478</i></p> <p>The Marco Polo programme supports actions in the freight transport, logistics and other relevant markets. These actions should contribute to maintaining the distribution of freight between the various modes of transport at 1998 levels by helping to shift the expected aggregate increase in international road freight traffic to short sea shipping, rail and inland waterways or to a combination of modes of transport in which road journeys are as short as possible.</p> <p>Among the funding criteria the proposals mention “European dimension – undertakings”: An action must be submitted by at least two independent undertakings established on the territories of two different Member States, or on the territories of one Member State and a close third</p>

			country.
	TEN financing (transport)	No	<p><i>Proposal determining the general rules for the granting of Community financial aid in the field of Trans-European Transport and Energy Networks and amending Council Regulation (EC) No 2236/95 - COM(2005) 475</i></p> <p>The focus of this proposal is on funding internal EC infrastructure. It will therefore not be open to third countries. However, the High Level Group dealing with TEN issues is preparing a report on extending major Trans-European Transport Axes to the ENP partner countries and neighbouring regions.</p>
	GALILEO programme	Yes	<p><i>Proposal on the implementation of the deployment and commercial operating phases of the European Programme on Satellite Radio Navigation - COM(2005) 477</i></p> <p>The Galileo Joint Undertaking is open to the participation of ENP partners and other third countries (for instance, Matimop of Israel is a member of the Galileo Joint Undertaking).</p>
	SESAR programme and Joint Undertaking	Yes	<p><i>Proposal for a Council Regulation establishing the SESAR Joint Undertaking - COM(2005) 602</i></p> <p>SESAR aims at developing a new generation air traffic management system.</p> <p>The Joint Undertaking will have two founding members: the European Community, represented by the Commission, and Eurocontrol. Participation will also be open to any other</p>

			private or public entity, including third countries. A third country can become a member if that country has, at least, signed a horizontal agreement in the field of air transport. To date, Azerbaijan, Georgia, Lebanon, Moldova, Morocco, and Ukraine have either already signed or are in the process of signing such agreements.
<i>Energy</i>	TEN financing (energy)	No	<p><i>Proposal determining the general rules for the granting of Community financial aid in the field of Trans-European Transport and Energy Networks and amending Council Regulation (EC) No 2236/95 - COM(2005) 475</i></p> <p>Due to its focus on internal EC energy networks, no third party participation is envisaged. However, the Commission proposal includes the notion that studies may be supported on the basis of a project as a whole, including its elements outside the territory of the EC.</p>
	Intelligent Energy-Europe programme	Yes	<p><i>Proposal establishing a Competitiveness and Innovation Framework Programme - COM(2005) 121</i></p> <p>The Framework Programme shall have the following objectives:</p> <p>(d) to promote energy efficiency and new and renewable energy sources in all sectors including transport.</p> <p>The objectives of the Framework Programme shall be pursued through the implementation of the following specific programmes established in Title II, hereinafter “the specific programmes”:</p>

			<p>(c) the Intelligent Energy-Europe programme</p> <p>Article 4: The Framework Programme shall be open to the participation of:</p> <p>(d) other third countries, when agreements so allow.</p>
<i>Information society</i>	ICT Policy Support programme	Yes	<p><i>Proposal establishing a Competitiveness and Innovation Framework Programme - COM(2005) 121</i></p> <p>The Framework Programme shall have the following objectives:</p> <p>(c) to accelerate the development of a competitive, innovative and inclusive information society.</p> <p>The objectives of the Framework Programme shall be pursued through the implementation of the following specific programmes established in Title II, hereinafter “the specific programmes”:</p> <p>(b) the ICT Policy Support programme.</p> <p>Article 4: The Framework Programme shall be open to the participation of:</p> <p>(d) other third countries, when agreements so allow.</p>
	Interoperable Delivery of European eGovernment	Yes (co-operation)	<p><i>Decision 2004/387/EC of the European Parliament and of the Council of 21 April 2004 on interoperable delivery of</i></p>

	<p>services to Administrations, Businesses and Citizens (IDABC programme)</p>		<p><i>pan-European eGovernment services to public administrations, businesses and citizens (IDABC)</i></p> <p>The objective of the IDABC programme is to identify, support and promote the development and establishment of pan-European eGovernment services and the underlying interoperable telematic networks supporting the Member States and the Community in the implementation, within their respective areas of competence, of Community policies and activities, achieving substantial benefits for public administrations, businesses and citizens.</p> <p>Article 14(2) Cooperation with other third countries, in implementing projects of common interest and horizontal measures, shall be encouraged, notably with public administrations in Mediterranean countries, the Balkans and eastern European countries. Particular attention shall also be given to international cooperation in support of development and economic cooperation. Related costs shall not be covered by the IDABC programme.</p> <p>A bilateral agreement, such as a memorandum of understanding, would be necessary to ensure participation of ENP partner countries in the IDABC programme. Following this agreement, the ENP partners can participate in projects of common interest and make use of horizontal measures.</p>
	<p>LIFE +</p>	<p>No</p>	<p><i>Proposal concerning the Financial Instrument for the Environment (LIFE+) - COM(2004) 621</i></p> <p>The objective is to provide a more streamlined and</p>

			<p>simplified instrument for environment protection. LIFE+ aims to contribute to the development, implementation, monitoring, evaluation and communication of Community environment policy and legislation as a contribution to promoting sustainable development in the EU.</p> <p>Third country participation is possible for EFTA, candidate as well as Suth-East European pre-candidate countries, only.</p>
<i>Crisis response</i>	Rapid Response	Yes	<p><i>Proposal establishing a Rapid Response and Preparedness Instrument for major emergencies - COM(2005) 113</i></p> <p>The proposal aims to provide a new legal basis for granting Community assistance to civil protection actions in the contexts of preparedness and rapid response. It will supplement the efforts of Member States to protect people, the environment and property by contributing to the effectiveness of systems for responding to major emergencies and the public health effects arising from such emergencies.</p> <p>In principle, as regards funding, the proposed instrument applies to activities within the EU (leaving external crisis response activities of the Community Civil Protection Mechanism to be covered by the Stability Instrument).</p> <p>Article 8: States which are not Member States of the European Union may participate in this Instrument where agreements and procedures so allow.</p>
	European Union Solidarity	No	<i>Proposal establishing the European Union Solidarity Fund</i>

	Fund		<p>- COM(2005) 108</p> <p>The proposal is based on the current EU Solidarity Fund Regulation for providing post-disaster assistance in the aftermath of major crises. The proposal enlarges its scope to cover not only such events resulting from natural disasters but also to include industrial/technological disasters, public health threats and acts of terrorism.</p> <p>Article 1: The scope of participants is limited to Member States and countries negotiating their accession to the EU.</p>
<i>People-to-people issues</i>	Public Health	Yes	<p><i>Proposal establishing a Programme of Community Action in the field of Health 2007-2013 - COM(2006) 234</i></p> <p>The programme shall complement, support and add value to the policies of the Member States and shall contribute to protecting and promoting human health and safety and improving public health.</p> <p>The Commission proposes that the programme be open to third countries, in particular countries in the European neighbourhood in accordance with conditions laid down in the respective bilateral or multilateral agreements establishing the general principles for their participation in Community programmes.</p>
	Lifelong Learning	No	<p><i>Decision No .../2006/EC of the European Parliament and of the Council of 15 November 2006 establishing an action programme in the field of lifelong learning</i></p> <p>This programme aims to foster interchange, cooperation</p>

			<p>and mobility between education and training systems within the Community so that they become a world quality reference.</p> <p><i>Article 7(2): Key activity 1 of the Jean Monnet Programme referred to in Article 3(3)(a) shall also be open to higher education institutions in any other third country.</i></p> <p><i>Article 8: Under the Lifelong Learning Programme, and in accordance with Article 9, the Commission may cooperate with third countries and with the competent international organisations, in particular the Council of Europe, the Organisation for Economic Cooperation and Development (OECD) and the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation (UNESCO).</i></p> <p>Article 14(2): Up to 1% of the allocations under the Lifelong Learning Programme may be used to support the participation in partnership, project and network actions under the Lifelong Learning Programme of partners from third countries which do not participate in the Lifelong Learning Programme under the provisions of Article 7.</p>
	Culture	No (only cooperation)	<p><i>Proposal establishing the Culture 2007 programme (2007-2013) - COM(2004) 469</i></p> <p>The programme aims to enhance the cultural area common to Europeans through the development of cultural cooperation between creative artists, cultural players and cultural institutions of the countries taking part in the programme, through inter alia trans-national mobility, circulation of works and cultural and artistic products and inter-cultural</p>

			<p>dialogue.</p> <p>Article 5(2): The programme shall also be open to cooperation with other third countries which have concluded Association and Cooperation Agreements with the European Community which include cultural clauses, on the basis of supplementary appropriations and specific procedures to be laid down.</p> <p>Special actions: Support may also be given in this context to cooperation with third countries and international organisations, as set out in Articles 5(2) and 6 of the Decision.</p>
	European Audiovisual Sector (MEDIA 2007)	Yes (subject to conditions)	<p><i>Proposal concerning the implementation of a programme of support for the European audiovisual sector (MEDIA 2007) - COM(2004) 470</i></p> <p>The global objectives of the programme are to preserve and enhance European cultural diversity and its cinematographic and audiovisual heritage and promote inter-cultural dialogue, increase the circulation of European audiovisual works inside and outside the European Union and strengthen the competitiveness of the European audiovisual sector.</p> <p>Article 8(2): The programme is also open to the participation of States which are parties to the Council of Europe Convention on Trans-frontier Television ..., assuming that supplementary appropriations are received in compliance with the conditions to be agreed upon between the parties concerned.</p>

			<p>Article 8(3): Opening up of the programme to European third countries covered by paragraphs 1 and 2 may be subject to prior examination of the compatibility of their national legislation with Community legislation, including Article 6(1)(5) of Directive 89/552/EEC, as amended by Directive 97/36/EC. This provision does not apply to actions under Article 3.</p> <p>Article 8(4): The programme is also open to cooperation with other third countries which have concluded Association and Cooperation Agreements with the European Union incorporating clauses on the audiovisual sector and on the basis of supplementary appropriations and specific arrangements to be agreed upon (<i>comment: at present none of the Partnership and Cooperation Agreements between the EU and the European ENP countries</i>).</p> <p>Further comment: for southern Mediterranean ENP partners, participation in the (external) Euro-Med Audiovisual programme is better tailored to their needs.</p>
	Youth in Action	No (only cooperation)	<p><i>Decision No.../2006/EC of the European Parliament and of the Council of 15 November 2006 establishing the “Youth in Action programme” for the period 2007-2013</i></p> <p>The general objectives of the programme are to promote young people’s active citizenship, to develop solidarity and promote tolerance among young people, to foster mutual understanding between young people in different countries, to contribute to developing the quality of support systems for youth activities and the capabilities of civil society organisations as well as to promote European cooperation in</p>

			<p>the youth field.</p> <p>Article 5(2): The actions in points 2⁹ and 3¹⁰ of the Annex shall be open to cooperation with third countries that have signed agreements with the Community relevant to the youth field, hereinafter referred to as “partner countries”.</p> <p>This cooperation shall be based, where relevant, on additional appropriations from partner countries to be made available in accordance with procedures to be agreed with these countries.¹¹</p>
	Europe for Citizens	No	<p><i>Proposal creating the Citizens for Europe Programme for the period 2007-2013 - COM(2005) 116</i></p> <p>Article 5: open only to EFTA/EEA countries; candidate countries benefiting from a pre-accession strategy, in accordance with the general principles and the general terms and conditions laid down in the framework agreements concluded with these countries for their participation in Community Programmes, and the countries of the Western Balkans, in accordance with the arrangements to be established with these countries under the framework agreements on the general principles for their participation in Community programmes.</p>

⁹ Action 2 is European Voluntary Service.

¹⁰ Point 3, entitled “Youth of the world”, covers cooperation with the neighbouring countries of the enlarged Europe (ENP countries) and other third countries.

¹¹ Comment: A special scheme has been introduced for the Mediterranean countries – the Euro-Med Youth programme: projects submitted by EU organisations are funded by the programme budget (including ENP costs), whereas projects submitted by organisations from ENP countries are funded from external support instruments.

<i>Research and development</i>	Research	-	<p><i>Communication from the Commission on Science and technology, the key to Europe's future – Guidelines for future European Union policy to support research - COM(2004)353</i></p> <p>Only Communication setting out guidelines; no legislative proposal.</p>
	Knowledge for Growth	-	<p><i>Communication on building the European Research Area (ERA) of knowledge for growth - COM(2005) 118</i></p> <p>Only Communication; no legislative proposal.</p>
	Seventh Framework Programme for Research	Yes	<p><i>Proposals concerning the Seventh Framework Programme of the European Community for research, technological development and demonstration activities (2007-2013) and of the European Atomic Energy Community (Euratom) for nuclear research and training activities (2007-2011) - COM(2005) 119</i></p> <p>The Framework Programme provides for third country participation.</p>
<i>Regional policy</i>	European Regional Development Fund	Yes	<p><i>Regulation (EC) No 1080/2006 of the European Parliament and of the Council of 5 July 2006 on the European Regional Development Fund and repealing Regulation (EC) No 1783/1999</i></p> <p>Article 21(3): In the context of cross-border, trans-national and interregional cooperation, the ERDF may finance expenditure incurred in implementing operations or parts of operations on the territory of countries outside the European</p>

			Community up to a limit of 10% of the amount of its contribution to the operational programme concerned, where they are for the benefit of the regions of the Community.
--	--	--	--